

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **H.**, so sídlom v B., proti žalovanej **S., a.s.**, so sídlom v P., zastúpenej JUDr. A. K., advokátkou so sídlom v P., **o zaplatenie 3 185,79 EUR s prísl.**, vedenej na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 5 C 27/2008, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 18. júna 2009 sp. zn. 4 Co 136/2008 rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 18. júna 2009 sp. zn. 4 Co 136/2008 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Považská Bystrica rozsudkom zo 7. apríla 2008 č.k. 5 C 27/2008-72 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia sumy 95 975,-- Sk (3 185,79 EUR) s prísl., predstavujúcej bezdôvodné obohatenie, ktoré malo vzniknúť užívaním nebytových priestorov a časti pozemku vo vlastníctve žalobcu žalovanou bez právneho dôvodu v čase od 1.5.2007 do 30.9.2007. Zároveň rozhodol o povinnosti žalobcu zaplatiť žalovanej náhradu trov konania spolu vo výške 18 784,50 Sk na účet jej zástupkyne JUDr. A. K. do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Zamietnutie žaloby odôvodnil tým, že v označenom čase žalovaná užívala nebytové priestory a časť pozemku vo vlastníctve žalobcu na základe platnej podnájomnej zmluvy uzavretej s obchodnou spoločnosťou A. spol. s r.o. (ďalej len „spoločnosť A.“), ktorej platila dohodnutú úhradu za podnájom a za služby spojené s predmetom podnájmu.

Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací na odvolanie žalobcu rozsudkom z 18. júna 2009 sp. zn. 4 Co 136/2008 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 3 185,79 EUR s 8,5 % úrokmi z omeškania od 31.10.2007 do zaplatenia do troch dní a zaplatiť mu v rovnakej lehote aj náhradu trov konania

382,-- EUR. Na rozdiel od súdu prvého stupňa vychádzal z právneho záveru, že na strane žalovanej vzniklo bezdôvodné obohatenie, pretože aj keď podnájomná zmluva bola uzavretá na dobu neurčitú, tým, že spoločnosti A. dňom 30.4.2007 skončil nájom, zanikol zároveň týmto dňom aj podnájom žalovanej. Ďalšie užívanie predmetu podnájmu žalovanou bolo preto jeho užívaním bez právneho dôvodu.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala dovolanie žalovaná. Žiadala, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom poukazujúc najmä na to, že výpoveď z podnájomnej zmluvy jej bola spoločnosťou A. doručená 14.6.2007, preto jej podnájomný vzťah skončil až uplynutím trojmesačnej výpovednej lehoty dňom 30.9.2007. Odvolaciemu súdu tiež vyčítala, že sa nevysporiadal s výškou údajného bezdôvodného obohatenia a svoje rozhodnutie v tejto časti riadne neodôvodnil.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol tento mimoriadny opravný prostriedok ako neopodstatnený zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané proti právoplatnému rozsudku odvolacieho súdu oprávnenou osobou (účastníčkou konania) v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), preskúmal rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

Z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania ako aj uplatneným dovolacím dôvodom. Obligatórne sa zaoberá len vadami konania uvedenými v § 237 O.s.p. a inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vzhľadom na túto zákonnú povinnosť dovolací súd predovšetkým skúmal existenciu väd vymedzených v § 237 O.s.p. a iných väd konania, pričom zistil, že konanie pred odvolacím súdom je postihnuté vadou vyplývajúcou z ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p., spočívajúcou v odňatí možnosti účastníkovi riadne konať pred súdom.

Podľa § 237 písm.f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Vada konania vymedzená v citovanom ustanovení § 237 písm.f/ O.s.p. je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (oznámenie Ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.). Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (nález z 12. mája 2004 sp. zn. I ÚS 226/03) treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Požiadavky na riadne odôvodnenie rozsudku súdu vo vnútroštátnych podmienkach Slovenskej republiky ustanovuje § 157 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil; dbá pritom aj na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Ústavne konformným výkladom ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. pritom treba dospieť k záveru, že s požiadavkami v ňom uvedenými je v rozpore nielen úplný či čiastočný nedostatok (absencia) dôvodov rozhodnutia, ale napr. aj existencia extrémneho nesúladu medzi právnymi závermi súdu a jeho skutkovými zisteniami, resp. prípad, keď právne závery zo skutkových zistení v žiadnej novej interpretácii nevyplývajú a napokon i len všeobecné súhrnné zistenia bez špecifikácie jednotlivých dôkazov, z ktorých mali byť tieto zistenia vyvedené. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami účastníka. Porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia právom predvídaným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadných riadnych

alebo mimoriadnych opravných prostriedkov a teda sa mu odníma možnosť konať pred súdom.

Podľa názoru dovolacieho súdu bolo takouto vadou postihnuté i konanie pred odvolacím súdom v prejednávanej veci.

Pokiaľ odvolací súd zmenil zamietavý rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalobe vyhovel, bol povinný riadne odôvodniť svoje rozhodnutie nielen v otázke základu uplatneného nároku, ale aj v otázke výšky priznaného peňažného plnenia. Odôvodnenie priznanej sumy tým, že výška úhrady za užívanie predmetu užívania nebola medzi účastníkmi sporná, je so zreteľom na obsah spisu nepostačujúce. V spise sa totiž nenachádza žiadne písomné podanie žalovanej, prípadne jej taký prejav v zápisnici o pojednávaní, v ktorom by vyslovila súhlas s výškou požadovaného peňažného plnenia, majúceho predstavovať bezdôvodné obohatenie. Žalovaná sa k výške žalovanej sumy nevyjadrila, pretože namietala základ uplatneného nároku, t.j. neexistenciu bezdôvodného obohatenia na jej strane. Keďže výšku bezdôvodného obohatenia nebolo možné bez ďalšieho stotožňovať s výškou dohodnutej úhrady za podnájom, bolo za tejto situácie povinnosťou odvolacieho súdu uviesť v odôvodnení svojho rozsudku, akými úvahami sa riadil pri určení výšky bezdôvodného obohatenia, z akých skutkových zistení vychádzal a z akých dôkazov tieto zistenia vyplynuli. Absencia takéhoto odôvodnenia má za následok nepreskúmateľnosť rozsudku v tejto časti. Žalovanej tým odňal možnosť v podanom mimoriadnom opravnom prostriedku skutkovo a právne argumentovať proti jeho záverom v tomto smere. Pre uvedenú vadu konania dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

Nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu v časti týkajúcej sa výšky priznaného plnenia však nebráni dovolaciemu súdu zaujať stanovisko k právnenému posúdeniu veci odvolacím súdom v otázke základu uplatneného nároku. Podľa názoru dovolacieho súdu je právny záver odvolacieho súdu, podľa ktorého zánikom nájomného vzťahu zanikol zároveň aj podnájomný vzťah a ďalšie užívanie predmetu podnájmu bolo jeho užívaním bez právneho dôvodu, správny.

V preskúmvanej veci bolo z hľadiska skutkového zistené, že žalobca ako prenajímateľ uzavrel dňa 25.5.1997 so spoločnosťou A. ako nájomcom zmluvu o nájme,

ktorou prenechal nájomcovi do nájmu areál „Č.“ (pozemky a haly) v B. Nájom bol dohodnutý na dobu určitú od 1.6.1997 do 30.4.2007. V zmluve bolo okrem iného medzi jej účastníkmi dohodnuté, že prenajímateľ dáva výslovný súhlas na uzatvorenie prípadných ďalších podnájmov podľa rozhodnutia nájomcu, a že dĺžka podnájmov musí byť v súlade s trvaním doby nájmu nájomcu. Označený nájomca uzavrel dňa 30.4.2000 so žalovanou zmluvu o podnájme, ktorou časť predmetu nájmu prenechal žalovanej do podnájmu. Podnájomná zmluva bola uzavretá od 1.5.2000 na dobu neurčitú. Listom z 25.6.2007 žalobca oznámil žalovanej, že nájomná zmluva z 25.5.1997 nebola s nájomcom obnovená ani nebola uzatvorená nová nájomná zmluva.

Teória práva vymedzuje podnájom ako nájom nájomného práva. Podnájom predstavuje od nájomcu odvodené užívacie právo k predmetu podnájmu za odplatu. Podnájom je vzťah akcesorický. Nemôže vzniknúť, ak jeho predmet nie je už v nájme. Zaniká najneskôr s nájmom. To platí pre prípad absolútneho zániku nájmu, nie však len pri zmene subjektov, napr. v dôsledku prechodu nájmu podľa § 706 Obč. zákonníka alebo prevodu predmetu nájmu.

Ak teda v prejednávanej veci je zo skutkových zistení zrejmé, že uplynutím dohodnutej doby nájmu dňom 30.4.2007 nájom zanikol, zároveň týmto dňom zanikol aj podnájom. Tento právny následok zániku nájmu (súčasný zánik podnájmu) nastal bez ohľadu na to, či žalovaná ako podnájomníčka mala vedomosť o tom, že nájomný vzťah bol s nájomcom dohodnutý na dobu určitú a že dohodnutým dňom skončil. Právne posúdenie veci odvolacím súdom v otázke základu uplatneného nároku bolo preto správne.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. novembra 2009

JUDr. Rudolf Čirč, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová

